

фінансовий інструмент - це будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання. Враховуючи наявність смарт-контрактів, за якими найчастіше ведуться торги на кріптовбіржах, такі контракти дійсно можна обліковувати як фінансовий інструмент. Проте, цей підхід не є підходящим до всіх криптовалют, адже не до всіх їх можна застосувати смарт-контракти [5].

Облік криптоактивів як інвестиційної нерухомості, хоч і зустрічається в науковій літературі, проте суперечить Національному положенню (стандарту) бухгалтерського обліку 32 "Інвестиційна нерухомість", де зазначається, що інвестиційна нерухомість – це «оренди земельні ділянки, будівлі, споруди, які розташовуються на землі».

В деяких країнах криптовалюта обліковується як готова продукція, але це не є релевантним з точки зору українського законодавства. Також популярною є класифікація криптовалюти як фінансової інвестиції або як запасів, якщо криптовалюта зберігається з метою отримання інвестиційного прибутку у разі підвищення її курсу.

Найбільш доцільним є облік криптовалют як нематеріального активу. Відповідно до МСБО 38 «Нематеріальні активи» нематеріальний актив - актив, який не має фізичної субстанції та може бути ідентифікований, що підходить під ознаки криптоактивів. Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображається в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигід, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена. Такий підхід обліку використовується в багатьох країнах, зокрема в США, Естонії та Румунії.

Література

1. Сайт аналітичної компанії Chainalysis. The 2023 Global Crypto Adoption Index: Central & Southern Asia Are Leading the Way in Grassroots Crypto Adoption. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/2023-global-crypto-adoption-index/>.

2. Сайт кріптовбіржі Exmo. Половина українських кріптоінвесторів прогнозує ріст ціни біткоіна до \$50 000 у 2023-му. URL: <https://info.exmo.com/uk/konkursy-i-podiyi/polovyna-ukrayinskyh-kryptoinvetoriv-prognozuye-rist-btc-do-50-000/>.

3. Сайт «Мінфін». Що в Україні можна купити за криптовалюту. URL: <https://minfin.com.ua/ua/crypto/articles/chto-v-ukraine-mozhno-kupit-za-kriptovalyutu/>.

4. Бруханський Р. Ф., Спільник І. В., Криптоактиви у системі бухгалтерського обліку та звітності. *Журнал Проблеми економіки*. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2019-2_0-pages-145_156.pdf.

5. Могил Л.С. Порядок обліку операцій з криптовалютою як різновидом віртуальних активів. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/05/30.pdf>

УДК 336.717

Токар Олександр Олександрович,
студент

Коба Олена Вікторівна,
кандидат технічних наук, доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

АКТУАЛЬНІСТЬ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України, яке розпочалось 24 лютого 2022 року, викликало необхідність значних змін у фінансовому секторі держави, що були запроваджені із введенням в дію Постанови Національного

банку України «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» № 18 від 24 лютого 2022 року [1], а саме:

- робота відділень банків у безперебійному режимі за умови відсутності загрози життю та здоров'ю населення;
- доступ до сейфових скриньок в безперебійному режимі;
- проведення безготівкових розрахунків без обмежень;
- підкріплення банкоматів готівкою без обмежень;
- бланкове рефінансування банків НБУ для підтримки ліквідності без обмежень за сумою терміном до одного року з можливістю пролонгації ще на один рік;
- здійснення платежів Уряду України без обмежень, згідно із законодавством про особливий період тощо.

Незважаючи на те, що більшість жителів України були досить занепокоєними в перші дні війни і це спричинило утворення неймовірно високого попиту на готівку у банкоматах банків, ситуація була контрольованою. Згодом, населення почало здебільшого використовувати платіжні картки для розрахунків, що є значною перевагою для фінансової системи в умовах воєнного стану.

Про це свідчить аналіз статистичних даних щодо операцій з платіжними картками, емітованими українськими банками, у травні – грудні 2022 року (у лютому – квітні 2022 року подання статистичної звітності щодо операцій з платіжними картками було призупинено). Кількість операцій з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, за травень – грудень 2022 року становила 5599,2 млн, а їхня загальна сума – 5058,2 млрд грн. Це на 1,4% більше за кількістю та на 40,5% за сумою, ніж за аналогічний період довоєнного 2021 року. В Україні та за кордоном здійснено 5194,4 млн безготівкових операцій на суму 3443,9 млрд грн. Це більше на 4,1% за кількістю та на 56,9% за сумою порівняно з травнем – груднем 2021 року. Водночас кількість операцій з отримання готівки з використанням платіжних карток зменшилася на 24,1% за травень – грудень 2022 року порівняно з аналогічним періодом 2021 року. Натомість сума таких операцій зросла на 15% [2]. За даними НБУ в обігу на 1 січня 2023 року перебувало 716,1 млрд грн готівки. Дані щодо обігу банкнот та монет наведені на рисунках 1 та 2 відповідно. Всього в обігу перебувало 2,9 млрд. шт. банкнот та 14,2 млрд. шт. монет, тобто на одного українця, в середньому, припадала 71 банкнота та 169 монет.

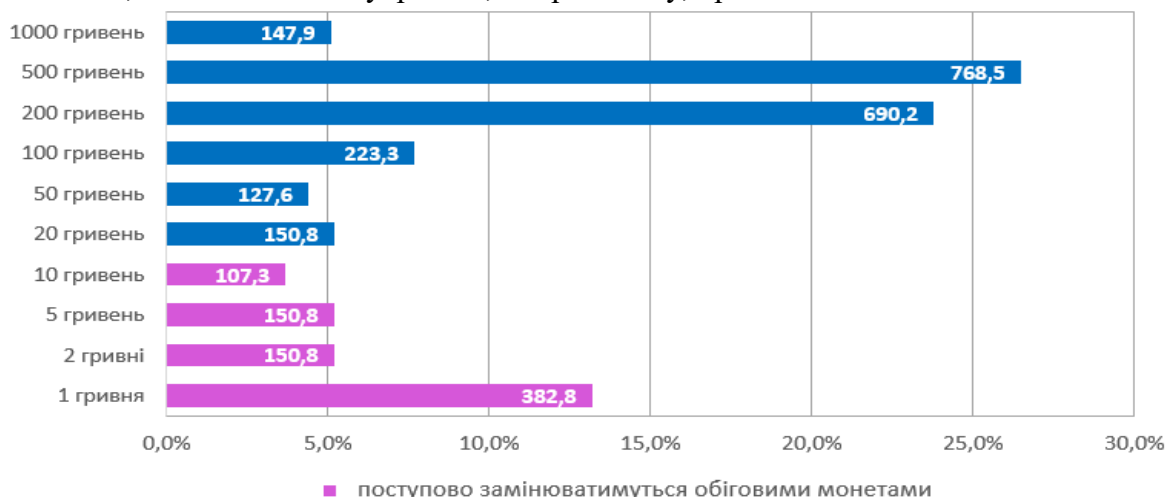

Рис. 1. Структура готівки в обігу на 01.01.2023. Банкноти (у млн. шт.).
Джерело: розроблено авторами за [4].

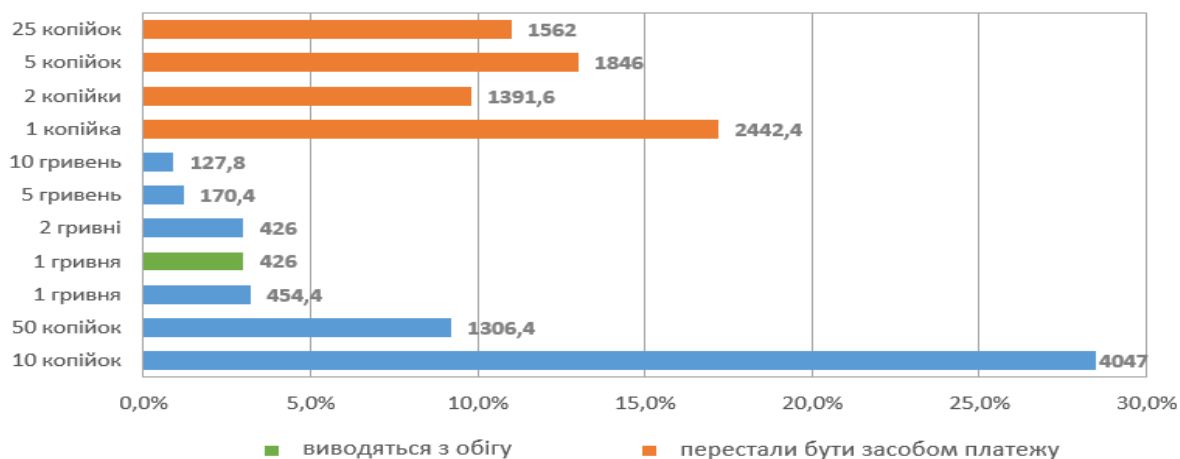

Рис. 2. Структура готівки в обігу на 01.01.2023. Монети (у млн. шт).
Джерело: розроблено авторами за [4].

Отже, функціонування фінансового сектору України в умовах воєнного стану свідчить, що сьогодні «кешлес» є не тільки надзвичайно актуальним та безпечним методом здійснення платежів, а й сприяє фінансовій обороні держави.

Література

1. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 / Правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 11.11.2023).
2. Воєнний рік: безготівкові операції – у пріоритеті в українців / Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://surl.li/fgthk>.
3. Кобинець. Я. Фінансовий фронт: безготівкові розрахунки у воєнний час. Інтернет-видання «Економічна правда». 2022. URL: <http://surl.li/nbgmq>.
4. Готівковий обіг в Україні на 01 січня 2023 року. URL: <http://surl.li/neaqe>.

УДК 336.32

Фурманчук Оксана Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Луценко Анастасія Юріївна, Носенко Дарина Олександрівна,

студентки

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану надзвичайно важливим є забезпечення оперативного, належного та безперервного обліку. З метою забезпечення ефективного функціонування бюджетної сфери та життєво необхідних потреб жителів територіальних громад у період дії воєнного стану, Офіс Президента України, Уряд, Верховна Рада України, РНБО та інші центральні органи виконавчої влади приймають низку швидких, ефективних, оперативних рішень.

Якщо відбувається будь-яка господарська операція підприємства, вона повинна бути своєчасно відображена в бухгалтерському обліку за принципами безперервності і послідовності. Господарська операція – це дія або подія, що викликає зміну в структурі активів і зобов'язань, власному капіталі підприємства. Дія є спрямованим фактом господарського життя, а подія це – несподіваний, непередбачуваний факт. В разі не